

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2002/9 (Değişik İşler)

Karar Sayısı:2006/5

Karar Günü:12.7.2006

R.G. Tarih-Sayı:05.03.2008-26807

DAVACI : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI : Eşitlik Partisi

DAVANIN KONUSU : Eşitlik Partisi'nin kendiliğinden dağıldığı ileri sürülerek hukuksal varlığının sona erdiğinin tespiti istemidir.

I- İDDİANAME

Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 3.7.2002 günlü, SP.106 Hz.2002/13 sayılı iddianamesi şöyledir:

“GİRİŞ:

Eşitlik Partisi belgelerini 25.5.2001 tarihinde İçişleri Bakanlığına vermekle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır.

Partinin, halen genel merkezinin bulunmadığı ve kurulduğundan bu güne kadar hiçbir yerde teşkilatlanmadığı anlaşıldığından adı geçen partinin kendiliğinden dağılmış sayıldığıının tesbitini talep zorunluluğu doğmuştur.

KONUyla İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

A) Siyasi Partiler Kanunu:

Madde 8/2: “Siyasi partilerin genel merkezi Ankara'da bulunur.”

Madde 10: “Cumhuriyet Başsavcılığınca her siyasi parti için bir sicil dosyası tutulur.

Bu sicil dosyasında : ‘... b) Merkez organlarıyla teşkilat kurdukları il, ilçe ve beldelerin, bunların organlarında görev alanların adlarını, soyadlarını, doğum yer ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını ve ikametgahlarını gösterir ve onaylı listeleri... bulunur.”

Madde 31: “Siyasi partilerin merkez teşkilatı Ankara il merkezinde.... bulunur.”

Madde 121: “Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve Dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.”

B) Türk Medeni Kanunu:

Madde 87: “Dernekler, aşağıdaki hallerde kendiliğinden sona erer:

1) Amacının gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi veya sürenin sona ermesi,

2) İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,

3) Borç ödemede acze düşmüş olması,

4) Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi,

5) Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Her ilgili, sulh hakiminden, derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tesbitini isteyebilir.”

C) 2908 Sayılı Dernekler Kanunu:

Madde 51: Dernekler, kuruluş amaç ve şartlarını kaybettiği veya acze düştüğü veya yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkan kalmadığı veya 23.maddede belirtilen yeter sayının bulunmaması sebebiyle üst üste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde kendiliğinden dağılmış sayılır. Kendiliğinden dağılma hali, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirinin veya Cumhuriyet Savcılığının istemi üzerine sulh hukuk mahkemesince tesbit edilir.

TESPİT DAVASININ AÇILMA NEDENİ VE DEĞERLENDİRME:

Davalı siyasi partinin 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 8/2 nci ve 31 nci maddelerindeki hükümlere rağmen Ankara'da genel merkezi bulunmadığından bu partinin kuruluş bildirgesinde gösterdiği adrese gönderilen tebligatlar yapılamamaktadır.

Ayrıca adı geçen parti Siyasi Partiler Kanununun 10 ncu maddesi uyarınca il, ilçe ve beldelerde teşkilat kurduğuna, partiye üye kaydettiğine ve faaliyetlerde bulunduğuna dair herhangi bir belgeyi Cumhuriyet Başsavcılığımızdaki sicil dosyasına intikal ettirmemiştir.

Bu durumda, Eşitlik Partisi'nin amacını gerçekleştirmek için gerekli kuruluş koşullarını kaybettiği, Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununda yer alan hükümler çerçevesinde bir siyasi parti niteliğinin kalmadığı ve dağılmış duruma düştüğü ekteki tutanaklardan anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE İSTEM:

Davalı Eşitlik Partisi'nin; yukarıda açıklanan nedenlerle, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 121. maddesi aracılığıyla Türk Medeni Kanununun 87, 2908 sayılı Dernekler Kanununun 51. maddeleri uyarınca kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

II- İNCELEME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, konuya ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve Yasa kuralları ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Eşitlik Partisi, gerekli belgelerin 25.5.2001 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle tüzel kişilik kazanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Eşitlik Partisi'nin Ankara'da genel merkezinin bulunmadığını ve kurulduğundan iddianame tarihine kadar hiçbir yerde teşkilatlanmadığını, bu eksikliklerin 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesinin ikinci fıkrasına, 10. ve 31. maddelerine aykırı olduğunu, bu nedenlerle anılan Yasa'nın 121. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Kanunu'nun 87. ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu'nun 51. maddeleri uyarınca Parti'nin dağılma halinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

İddianameye karşı diyeceklerinin bildirilmesi istenilen Parti, buna ilişkin cevap dilekçesinde, Parti'nin Selanik caddesi 6/21 Kızılay-Ankara adresindeki taşınmazı parti Genel Merkezi olarak kiraladığını, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ile bu adresten yazışma yapıldığını, Parti'nin 2001 yılına ilişkin hesabının Anayasa Mahkemesi'ne sunulduğunu, Parti'nin yetkili kurullarının seçimini yaptığını ve il örgütlerinin kurulması için gerekli yetkilendirmenin yapıldığını ifade etmiştir.

Parti'nin söz konusu dilekçesiyle ilgili görüşü sorulan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 7.5.2003 günlü yazısında, iddianameyi tekrarlamak suretiyle Parti'nin 25.5.2001 tarihinde kurulduğunu ve kuruluşunu takiben üye kaydı yoluna gitmediğini, üye sayısının 33'ten 32'ye düştüğünü, 2820 sayılı Yasa'da öngörülen zorunlu organların oluşturulabilmesi için en az 46, Parti Tüzüğüne göre ise 98 üyeye gereksinim bulunduğunu, Parti'nin dava tarihi ve öncesinde genel merkezinin mevcut olmadığını, böylece Parti'nin varlık nedeniyle sürekliliğini kaybettiğini ileri sürerek tüzel kişiliğin son bulduğunun tespitine karar verilmesi istemini yinelemiştir.

Siyasî Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin birinci fıkrasında “Türk Kanunu Medenîsi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasî partiler hakkında da uygulanır” denilmektedir. 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda konuyla ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiş, 36. maddede bu Yasa'da hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun kurullarının uygulanacağı öngörülmüştür. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde, kuruluş amacının gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması, Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması gibi durumlar derneğin kendiliğinden sona ermesi nedeni olarak sayılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde, siyasi partilerin partiye üye olma yeterliğine sahip en az otuz Türk vatandaşı tarafından kurulacağı belirtilmektedir. Parti'nin 33 iken 32'ye düşen üye sayısı 2820 sayılı Yasa'nın aradığı asgari sınırın üstündedir. Bu durumda, parti zorunlu organlarının oluşumu için mülga 2908 sayılı Yasa ya da Parti Tüzüğü'nün aradığı asgari sayıya ulaşamamış olması Parti'nin dağılma halinin tek başına göstergesi sayılamaz. Öte yandan, Parti'nin 2820 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin ikinci fıkrası ve 31. maddesine uygun olarak Ankara'da genel merkezinin olduğu da anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle, koşulları oluşmadığından Eşitlik Partisi'nin dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti isteminin reddine karar verilmesi gerekir.

III- SONUÇ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, Eşitlik Partisi'nin dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi istemine ilişkin 3.7.2002 günlü, SP. 106 Hz. 2002/13 sayılı İddianamesi ve ekleri, konuya ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü;

Esas Sayısı:2002/9 (Değişik İşler)
Karar Sayısı:2006/5

Eşitlik Partisi'nin dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 12.7.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Tülay TUĞCU

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT